

17520		F-sak 078/20		
Saksbehandler: Kristian A. Moen				
Sakens hjemmelsgrunnlag:				
Jnr. ref:	Arkiv:	Klageadgang: nei	Off. dok: ja	

ARTIST IN RESIDENCE OG PRØVEBO I RØDØY

Bakgrunn

Formannskapet gjorde følgende vedtak i sak 006/2020:

Formannskapet ønsker at administrasjonen utreder sak angående muligheter for å prøve ut

- «Artist in residence» (evt. chefs/business in residence)
- «Prøve-bo i Rødøy»

Denne saken orienterer om handlingsrommet og hvilke spørsmål som må besvares om man skal starte Artist/Business in Residence-programmer.

Prøvebo

«Prøvebo» ser ut til først og fremst være knyttet til leie-til-eie-ordninger. Dette kan være aktuelt når man uansett skal selge kommunale boliger, men administrasjonen oppfatter vedtaket som at det *ikke* er leie-til-eie som er ment. Om det skal utredes grundigere, må det avklares hva som er målet og eventuelt om det er føringer for hvordan det skal løses. Kommunen har utleieboliger uten bindingstid, og det er også private boliger til utleie. En form for «business in residence» hvor man tilbyr bolig til folk som ønsker flytte til kommunen for å starte bedrift kan tas inn under samme vilkår som Artist in residence, men generelt bør folk som flytter til kommunen henvises til det normale leiemarkedet.

Artist in residence

AiR er et konsept som gjør det mulig for folk i kreative yrker å jobbe og oppholde seg i et nytt miljø for en periode. Innhold og krav varierer mye, men forholdet mellom kunstneren og lokalsamfunnet/miljøet rundt er ofte en viktig del av programmet.

Eksempler

Programmet kan organiseres på den måten man ønsker. Det eneste fellestrekket mellom alle program ser ut til å være at det er en ledig bolig. Boligen er gjerne særpreget. For å illustrere forskjellene vises det til tre norske eksempler som er relativt forskjellig oppbygd. AIR Træna, som nok er mest kjent for mange i Rødøy, AiR Skien, og AiR Atelier Austmarka.

AIR Træna drives av Træna kommunes utviklingsprosjekt og er for kunstnere, entreprenører, og mat/drikkespesialister, og ble opprettet i 2015. «Artist»-delen er klart størst av de tre. Fra 2020 har de laget en liste med forslag til temaer som et prosjekt kan fokusere på. De har fire utvelgeseskriterier: lokalsamfunnsinvolvering, erfaring, innovasjon, og mulige langtidsvirkninger.

Hvert år har de cirka ti kunstnere som blir tatt opp i programmet, og disse har ofte kortvarige prosjekter på opp mot tre måneder. Mange av prosjektene blir presentert i forbindelse med «Ta Træna med storm» eller Trænafestivalen. De som blir tatt opp i programmet får dekt en to roms leilighet og reiseutgifter. De skriver at de unntaksvis kan dekke noen kostnader med selve prosjektet. Kokker får tilgang til et profesjonelt kjøkken. Et par stykker har bosatt seg på Træna og startet bedrift.

AiR Skien drives av Skien kommune som en del av Kunstnerbyen Skien-prosjektet. Programmet ble opprettet i 2006. Prosjektet er åpent for kunstnere som er medlem i nasjonale kunstnerforeninger eller som har BA/MA i kunst. Søknader vurderes individuelt.

De tar inn en kunstner hvert år som må binde seg til programmet for et helt år. De som tas inn får dekt møblert leilighet (med sykkel) og separat studio med nett. I tillegg får de 165 000 kroner hvorav minst 30 000 skal brukes til et offentlig kunstprosjekt i løpet av perioden. Reisekostnader dekkes ikke.

AiR Austmarka drives av Atelier Austmarka. De ønsker seg varierte kunstformer (fra akademia til dukketeater), og har beskrivelser for hva du kan gjøre og hva som er tilgjengelig for hver enkelt. De har opphold fra to til tolv uker. Atelieret er først og fremst et sted å trekke seg tilbake og fokusere, og framvisninger i forbindelse med AiR har vært forbudt der fram til nylig. Søkere betaler for opphold, 24 000 for 12 uker, og alle andre kostnader. De blir en del av en kollektivbolig med felles studio.

For mange av programmene som blir finansiert av kommuner ligner tilbudet på modellen som Træna har. Kunstnerne får sponset bolig, og i noen tilfeller eksternt arbeidsrom, men dekker andre kostnader selv. Noen knytter søknader til spesifikke prosjekter eller temaer, og andre er åpne.

En modell for Rødøy

Noen spørsmål må avklares:

- Hvorfor er AiR ønsket? Hva skal man oppnå med ordningen?
- Hva skal kunstnerne «gi tilbake», hvordan skal de bidra der de er?
- Hva skal vi tilby?
- Skal vi invitere all kreativ aktivitet? Det kan for eksempel være fokus på *type* kunst, eller på tema.
- Skal vi åpne for «business in residence» også?

Hva skal vi oppnå?

Dersom AiR Rødøy skal settes i gang anbefales et opplegg som ligner på det de har på Træna. En liste over temaer som prosjekter kan knyttes opp mot gjør at vi kan få prosjekter som er særpreget for Rødøy eller som er nyttig for lokalsamfunnet. Et AiR-prosjekt bør kunne knyttes til mål i samfunnsdelen. Det kan for eksempel bidra til at barn blir bedre kjent med kommunen og med hverandre, helsefremmende og forebyggende aktiviteter, motvirke utenforskap, skape en trygg og trivelig kommune, eller være et middel for å tiltrekke oss tilflyttere og besøkende.

Hva skal kunstnerne bidra med i lokalsamfunnet?

For at AiR skal bidra til å nå målene for kommunen er det viktig at arbeidet skjer sammen med lokalbefolkninga i nesten alle tilfeller. Dette bør derfor være et viktig premiss for utvelgelse. Også der hvor kunstarbeidet stort sett foregår i isolasjon bør kunstnerne inkluderes i lokalsamfunnet. Det bør være et krav at prosjektet resulterer i en form for offentlig framvisning av arbeidet. Vi kan også oppfordre spesielt til prosjekter som gir varige goder for lokalsamfunnet, som f.eks. kunst i det offentlige rom og andre praktiske kreative prosjekter.

På Træna er mange av prosjektene knyttet til festivalene Ta Træna med storm og Trænafestivalen. Per nå har vi ikke noe tilsvarende, men det er mindre arrangementer flere steder i kommunen som prosjekter eventuelt kan knyttes til, f.eks. Sørfjorddagene.

Hva skal vi tilby?

En relativt vanlig løsning er å først og fremst tilby sponset bolig. For å nå forutsetningene beskrevet over må kunstnerne også få hjelp til å samarbeide med lokalsamfunn/skoler/sykehjem osv. De må også få hjelp til å bli en del av lokalsamfunnet der de er. Det er derfor viktig med engasjement lokalt, og at noen ønsker å stille som «vert». Kommunalt ansatte kan også bidra der det er relevant, f.eks. om man skal ha et prosjekt som involverer skolebarn.

Bolig kan løses på flere måter. Skal vi tiltrekke oss flest mulig kan vi tilby gratis bolig, eller vi kan tilby delvis sponset bolig for å øke terskelen noe. Det er vanskelig å vite interessen på forhånd, men ved å tilby veldig billig bolig i stedet for gratis bolig utelukker man søkere som først og fremst er motivert av gratis bolig. Samtidig kan

vi gå glipp av mange interessante søkere dersom de får bedre tilbud andre steder. I mange AiR-ordninger har boligene som tilbys spesiell arkitektur, historie, eller beliggenhet. De kommunale boligene i Rødøy har ofte flott beliggenhet, men er ikke spesielt særpregede.

Ordnningen bør være forbeholdt de som ikke er bosatt i Rødøy fra før med mindre særlige forhold gjør at man kan gjøre unntak. Målene i samfunnsdelen som prosjektet kan knyttes mot tilsier at det bør være en minimum botid på minst en måned. Træna opererer med 1-3 måneder. For 2020 ser det ut til at de har planlagt en god del kortvarige prosjekter.

Skal vi invitere all type kreativ aktivitet?

Kunstbegrepet favner vidt, og vi kan gjøre valg om hvem vi inviterer, og hva vi ønsker. Om man skal gjøre det som på Træna, så kan man åpne for alt, men ha en liste med forslag til temaer. For Rødøy kan dette basere seg på for eksempel polarsirkelen, bosettingsmønsteret vårt og reiseveier, høststorm og havsymfoni, fiskehistorie Valvær/Myken, oppvekst i Rødøy osv.

Hva koster det?

Hvis vi skal leie private boliger må vi regne med å betale opp mot 10 000 kroner i det private markedet. Tilsvarende har vi en del kommunale boliger i prisspenn 6000-9000 kroner. Som prosjektkostnad vil privat og kommunal bolig måtte regnes likt. Strømkostnader vil komme i tillegg. For møblering av en leilighet må man regne minst 100 000 kroner. Om man ønsker å endre hvilken bolig som tilbys vil flytting utgjøre en ganske stor ekstrakostnad per gang. Total kostnad er et grovt anslag uten pristilbud, men det må regnes opp mot 150 000 kroner for etablering og ca. 10 000 kroner måneden.

Business in Residence?

Det kan åpnes for at også de som ønsker å prøve et bedriftskonsept eller lignende kan søke på programmet. Dette kan være bra for næringsutvikling og innovasjon, men 1-3 måneder kan være kort tid om man prøver å starte en bedrift. Mange bedrifter er veldig lokasjonsbetinget, og det kan være bedre måter å støtte tilflyttende gründere på enn et program som dette.

Vurdering

Eksemplene og de mulige måtene å organisere et program på over er ment å gi et inntrykk over hvilket handlingsrom et AiR-konsept har. Rammene er i stor grad hva man velger selv.

Administrasjonen ber om eventuelt rammer for videre arbeid. Skal det startes et prosjekt, og hva skal eventuelt rammene for prosjektet være? Om det er noen ønskete politiske føringer på spørsmålene over bør det komme fram så tidlig som mulig i prosessen. For å kunne lage et godt program bør det være tydelig hva formålet med å starte det skal være for kommunens del.

Om kommunen skal ha et Artist in Residence-program bør det først gjennomføres som et tidsavgrenset prosjekt for å se hvor stor interessen er, og om det kan oppnå målene for prosjektet. Om det ønskes kan sak legges fram for kommunestyret i løpet av høsten, og de økonomiske rammene kan tas inn i budsjettprosessen.

Vedlegg

- Særutskrift f-sak 006/2020

Rådmannens innstilling:

1. Informasjon om Artist in Residence og prøvebo i Rødøy tas til orientering

Evt også.

2. Rådmannen gis myndighet til å utarbeide forslag til rammer for et Artist in Residence-prosjekt. Rammene skal si noe om mål, hva kommunen skal tilby, og hva vi skal be om fra søkere. De økonomiske rammene må fastsettes i forbindelse med budsjettprosessen.

Rødøy kommune, 08.09.2020

Kitt Grønningseter

Rådmann

Kristian A. Moen

Prosjektleder

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy formannskap i møte på Rødøy rådhus onsdag den 8. januar 2020

Av 5 medlemmer var 5 tilstede (medregnet møtende varamedlemmer).

Sak 006/2020: UTREDNING

Forslag fra Inger Monsen:

Formannskapet ønsker at administrasjonen utreder sak angående muligheter for å prøve ut

- «Artist in residence» (evt. chefs/business in residence)
- «Prøve-bo i Rødøy»

Vedtak:

Som forslaget. Enstemmig

Rett utskrift

Rødøy kommune, formannskapskontoret den 13.01.2020

Slava Korneev
Slava Korneev, konsulent